

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 85

van **EMMILY TALPE**

datum: 3 november 2021

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Vlaamse melkproductie - Aandeel biemelk

De Franse melkproducenten, verenigd in de economische commissie Cniel, hebben in 2017 afgesproken om de productie van biologisch in 5 jaar tijd te verdubbelen. Dat doel is ruimschoots gehaald met vorig jaar een productie van 5 miljard liter, ongeveer 5% van de totale Franse melkplas. Volgens de laatste opgave van de statistiekdienst Agreste nam biologische melk in de eerste 7 maanden van dit jaar 5,2% van de totale 14,62 miljard liter voor haar rekening, opnieuw een forse groei dus. Over een heel jaar wordt de productie tegen eind 2022 geschat op 1,35 miljard liter, dat is 22% meer dan in 2020.

Ondanks deze goede bedoelingen en imposante groeicijfers, beleeft de biologische melksector in Frankrijk slechte tijden. Doordat veel boeren een paar jaar geleden met de omschakeling naar bio zijn begonnen, neemt het aanbod snel toe. Daar staat echter een stagnerende vraag tegenover. Het gevolg laat zich raden: omdat de vraag het aanbod niet volgt, keldert de prijs en meteen ook de toegevoegde waarde aan het inkomen van de boeren.

In Vlaanderen is de situatie vooralsnog sterk verschillend van die in Frankrijk, maar ook bij ons geldt de Europese ambitie om het aandeel van biolandbouw te verhogen tot 25% (op Europees niveau, dus niet noodzakelijk op lidstaat-, laat staan regioniveau). Bij ons is er echter nog wel een groeipotentieel voor bioproducten, aangezien we hierin vandaag nog niet zelfvoorzienend zijn. Tegelijk weten we echter ook dat de markt voor bioproducten slechts een bepaald segment van de consumenten kan bekoren op dit ogenblik. Het is daarom geen overbodige luxe dat we ook in Vlaanderen goed de vinger aan de pols houden om te voorkomen dat boeren, die niet alleen met ecologische bedoelingen maar ook met bedrijfseconomische intenties hun productieproces willen verduurzamen, geconfronteerd zouden worden met een scenario dat hun investeringen geen of onvoldoende toegevoegde waarde opleveren in de prijsvorming van hun producten.

1. Wat is het actuele aandeel van biemelk in Vlaanderen in de Vlaamse melkproductie?
2. Welke gemiddelde toegevoegde waarde per liter melk levert de omschakeling naar bio momenteel op voor een melkveehouder?
3. Hoeveel bedragen de gemiddelde investeringskosten voor een melkveehouder om zijn bedrijf om te schakelen naar biemelkproductie?

4.
 - a) Werd reeds nagegaan door VLAM (Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing) of een andere instantie wat het potentiële aandeel van biomelk is bij de Vlaamse consumenten?
 - b) Zo ja, hoe groot is dat aandeel en welke groepen van consumenten zijn de belangrijkste afnemers van biomelk?
5. Hoe verhoudt het potentiële aandeel van biomelk bij de Vlaamse consument zich ten opzichte van de Europese doelstelling om te komen tot een aandeel van 25% biolandbouw?
6.
 - a) Werd al berekend wat de impact van het aandeel biolandbouw voor de biomelkproductie kan zijn op de prijs die de melkveehouder voor zijn biomelk per liter krijgt?
 - b) Zo ja, welke scenario's werden onderzocht en wat waren daarvan de resultaten?
 - c) In welke groeiscenario's dreigt de toegevoegde waarde die een melkveehouder per liter biomelk ontvangt onvoldoende te worden ten opzichte van de reguliere melkveehouderij?
7. Wordt er ook voor de gehele biolandbouw bestudeerd wat de impact op de prijsvorming van de producten en het inkomen van de producenten zal zijn wanneer
 - a) de Europese Unie die 25%-doelstelling in haar geheel zou bereiken;
 - b) ook Vlaanderen zelf die 25%-doelstelling zou bereiken?
8. Welke specifieke flankerende maatregelen zal de minister nemen bij de verdere uitbouw van het aandeel biolandbouw in Vlaanderen om te voorkomen dat er een overaanbod van bioproducten komt dat kan leiden tot een ineenstorting van de prijzen en het inkomen van de bioproducenten?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 85 van 3 november 2021

van **EMMILY TALPE**

1. De lidstaten van de Europese Unie zijn sinds januari 2021 verplicht om naast de totale hoeveelheden opgehaalde rauwe melk, ook de opgehaalde hoeveelheden rauwe biomelk te verzamelen en aan de Europese Commissie te communiceren. Het Vlaamse aandeel biomelk in de totale Vlaamse hoeveelheid opgehaalde rauwe melk schommelde de afgelopen maanden tussen 1 en 1,5%. In Wallonië schommelt het aandeel tussen 3,7 en 4,5%. In september 2021 bedroeg het Vlaamse aandeel biologische rauwe melk t.o.v. de totale Vlaamse hoeveelheid rauwe melk 1,5%, in Wallonië bedroeg het 3,77%.
2. Eind september 2021 was de gemiddelde biologische melkprijs van de laatste 36 maanden 48,50 euro per 100 liter. Die prijs is al zo'n achttal jaren vrij stabiel, op een uitzondering van enkele maanden na bij één van de afnemers. Bij de meeste afnemers van biomelk wordt er op het einde van het jaar een minimumprijs vastgelegd voor het daaropvolgende jaar. Dit is een interessante uitgangssituatie in vergelijking met de volatiele melkprijzen in Europa.
Over de voorbije drie jaar bekeken, zit de toegevoegde waarde enerzijds in een meerprijs van de melk van gemiddeld 14 à 15 cent. Het is uiteraard ook belangrijk om te bekijken of de melkprijs kostendekkend is. De kostprijs is op elk bedrijf wel verschillend en kan soms ver uit elkaar liggen. Op basis van enkele studies en boekhoudingen blijkt de kostprijs voor biologische melk op zo'n 0,45 à 0,50 euro per liter te liggen (inclusief arbeid). De kostprijs voor gangbare melk situeert zich rond 0,34 à 0,38 euro per liter.
3. De investeringskost is sterk afhankelijk van de omvang van het bedrijf en dus het aantal melkkoeien. De grootste kosten voor melkboeren in de omschakeling naar bio zijn enerzijds de meerkost van het biovoeder tijdens de zes maanden van omschakeling, waarbij er geen meerprijs is voor de melk. Deze kost maakt al snel de helft uit van de totale 'omschakelingskost'. Anderzijds is er de noodzaak voor de aankoop van machines voor mechanische onkruidbestrijding. Een bedrijf met een honderdtal koeien zal toch snel aan 60.000 à 80.000 euro komen voor bovenstaande investeringen (eventuele overheidssteun niet verrekend).
4. a) Tabel 1 geeft het aandeel weer van biomelk en andere biozuivelproducten in de Vlaamse thuisconsumptie. De biologische witte consumptiemelk heeft een aandeel van 2,5% in de totale thuisconsumptie van witte consumptiemelk en dit aandeel steeg sterk sinds 2014 (+76%). Binnen de zuivelcategorie heeft yoghurt het hoogste bio-aandeel (7%), room (0,7%) en kaas (0,8%) hebben het laagste. Verwacht kan worden dat deze aandelen verder gaan groeien en dat er een duidelijk potentieel is voor biomelk.

Tabel 1. Bio-aandeel (in % van het volume) in het Vlaams thuisverbruik

Product	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	juli 2020-juni 2021
Witte consumptiemelk	1,4	1,7	2,3	2,5	2,2	2,2	2,3	2,5
Room	0,5	0,6	0,8	0,7	0,7	0,6	0,8	0,7

Boter	2,6	2,6	3,4	2,5	2,5	3,5	2,7	2,3
Yoghurt	3,9	4,8	5,4	6,3	7,3	8,2	7,3	7,0
Kaas	0,7	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
Platte kaas	0,6	0,9	1,3	1,1	1,6	2,2	1,5	1,4

Bron: GfK Belgium met bewerkingen VLAM

- b) VLAM volgt het thuisverbruik van de Belgische consument in detail op via het consumentenpanel van GfK. Hieruit blijkt dat de welgestelde gezinnen met kinderen in volume de belangrijkste afnemers zijn van biomelk. Zij nemen 38% van het biomelkverbruik voor hun rekening. Samen met de welgestelde gepensioneerden zijn ze zelfs goed voor 60% van het biomelkverbruik. Andere grote melkverbruikers zijn de gezinnen met kinderen met een beperkt inkomen maar hun bio-aandeel blijft beperkt tot 1,8%. Dit aandeel is wel sterk groeiend (dit was 0,5% in 2014). Wanneer we kijken naar het aandeel van bio binnen het verbruik van witte consumptiemelk, hebben de welgestelde gepensioneerden het hoogste bio-aandeel, namelijk 6,3%. Daarna volgen de alleenstaanden ouder dan 40 jaar met 5% en de koppels zonder kinderen waarvan één persoon kostwinner is met 4,3%. De welgestelde gezinnen met kinderen volgen op de vierde plaats met een bio-aandeel van 3,9%.
5. Mijn administratie beschikt niet over gegevens over het potentiële aandeel biomelk bij de consument.
6. a) Neen
b) Niet van toepassing
c) Niet van toepassing
7. a) Neen. Dit wordt, voor zover we weten, niet bestudeerd op Europees niveau.
b) Neen
8. In het strategisch plan biologische landbouw werken we via verschillende sporen. Een eerste spoor is de consumentenvraag naar bio(melk) blijven stimuleren. De bio-sectorgroep van VLAM neemt dit op. De complexe boodschap die bio moet brengen, wordt ontrafeld en verhalend gebracht via een mix van verschillende communicatiekanalen. Daarenboven krijgen zij, bovenop de eigen inningen, ook nog een jaarlijkse extra subsidie om de meer feitelijke informatie over bio naar de consument te vertalen. Via de projecten 'Bio zoekt keten' en de werkingssubsidie van BioForum zetten we in op het ontginnen van nieuwe biokanalen. Tevens worden internationale tendensen rond vraag en aanbod opgevolgd. Op lokaal niveau wordt in de bioclusters dit evenwicht tussen vraag en aanbod regelmatig geëvalueerd.

Tenslotte is markt- en prijstransparantie bijzonder belangrijk. Ik ben dan ook trots om te mogen mededelen dat sinds begin 2021 iedereen de prijzen van de biomelk kan volgen op de [cijferwebsite van Departement Landbouw en Visserij](#).